

PRESUDA SUDA

5. svibnja 1983.(*)

„Socijalna sigurnost – Socijalna mirovina – Prijenos”

U predmetu 139/82,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je Sud uputio Corte di cassazione (Kasacijski sud, Italija), u postupku koji se vodi pred tim sudom između

Paole Piscitello

i

Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) (Nacionalni institut za socijalnu sigurnost, Italija),

o tumačenju Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavljje 5., svezak 5., str. 7.),

SUD (treće vijeće),

u sastavu: U. Everling, predsjednik vijeća, Mackenzie Stuart i Y. Galmot, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: P. Heim,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 14. siječnja 1982., koje je Sud zaprimio 30. travnja 1982., Corte di cassazione (Kasacijski sud) uputio je Sudu na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u prethodno pitanje o tumačenju Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe i njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavljje 5., svezak 5., str. 7.).

- 2 Pitanje je postavljeno u okviru spora između P. Piscitello i Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS) (Nacionalni institut za socijalnu sigurnost).
- 3 P. Piscitello, talijanska državljanka, primala je od 1. siječnja 1973. socijalnu mirovinu predviđenu člankom 26. Zakona br. 153 od 30. travnja 1969. Na temelju te odredbe, socijalna mirovina isplaćuje se državljanima koji su navršili 65 godina i borave na talijanskem državom području te čiji je godišnji dohodak, uključujući, ako su vjenčani, dohodak njihova bračnog druga, manji od zakonom utvrđenog iznosa.
- 4 Talijanskim Zakonom br. 153 od 30. travnja 1969. osobama koje zadovoljavaju uvjete utvrđene tim zakonom dodjeljuju se prava koja nisu uvjetovana diskrecijskom ocjenom njihove osobne situacije ili njihova lošeg imovinskog stanja. Socijalna mirovina automatski se dodjeljuje svim talijanskim državljanima koji su navršili 65 godina, ne primaju nikakvo drugo davanje socijalne sigurnosti ili socijalne pomoći i koji, s obzirom na svoju poreznu situaciju, nemaju dovoljno sredstava za zadovoljavanje osnovnih potreba. Nadalje, ako korisnik prima drugi dohodak, njegova socijalna mirovina umanjuje se u odgovarajućem iznosu.
- 5 Odlukom INPS-a od 26. lipnja 1976., koja je počela proizvoditi učinke 1. travnja 1975., isplata socijalne mirovine P. Piscitello obustavljena je uz obrazloženje da više ne ispunjava sve uvjete utvrđene u članku 26. gore navedenog zakona jer je potonjem datuma prenijela boravište u Belgiju kako bi tamo živjela s članom svoje obitelji.
- 6 P. Piscitello osporila je tu odluku pred Pretore di Enna te nakon toga podnijela žalbu pred Tribunale di Enna (Sud u Enni) i Corte di cassazione (Kasacijski sud), koji je Sudu uputio sljedeće prethodno pitanje:
- „S obzirom na „odstupanje od klauzula o boravištu“ koje je predviđeno člankom 10. Uredbe Vijeća br. 1408/71 od 14. lipnja 1971., treba li smatrati da su odredbe članka 26. Zakona br. 153 od 30. travnja 1969., na temelju kojih su dodjela i isplata socijalne mirovine uvjetovani time da talijanski državljanin boravi na nacionalnom području, stavljene izvan snage ili se takva mirovina može obustaviti ili ukinuti jer je korisnik prenio svoje boravište na državno područje druge države članice, uzimajući u obzir, s jedne strane, da je mirovina dodijeljena kao pomoć (vidjeti presudu Corte costituzionale (Ustavni sud) br. 157 od 15. prosinca 1980.) i, s druge strane, da se može svrstati u kategoriju davanja za slučaj starosti, te isto tako uzimajući u obzir odredbe članka 4. stavka 1. Uredbe Vijeća br. 1408/71, u skladu s kojima se ta uredba „primjenjuje na cjelokupno zakonodavstvo koje se odnosi na sljedeće grane socijalne sigurnosti: ... davanja za slučaj starosti?“
- 7 Iz teksta prethodnog pitanja proizlazi da Corte di cassazione (Kasacijski sud) želi utvrditi, prvo, je li davanje kao što je talijanska socijalna mirovina obuhvaćeno materijalnim područjem primjene Uredbe br. 1408/71 i, drugo, primjenjuje li se odstupanje od klauzula o boravištu iz njezina članka 10. stavka 1. na to davanje.
- Prva točka
- 8 Na temelju članka 4. stavka 1. točke (c) i članka 4. stavka 2. Uredbe br. 1408/71, uredba se primjenjuje na cjelokupno zakonodavstvo koje se odnosi na grane socijalne sigurnosti povezane s davanjima za slučaj starosti, bez obzira na to jesu li sustavi

uspostavljeni na temelju takvog zakonodavstva doprinosni ili nisu. Iz članka 1. točke (t) uredbe proizlazi da pojam „davanja” znači sva davanja dodijeljena na temelju nacionalnog zakonodavstva „uključujući sve njihove dijelove koji se isplaćuju iz javnih fondova”. Člankom 4. stavkom 4. propisano je da se uredba ne primjenjuje na „socijalnu i medicinsku pomoć”.

- 9 U zahtjevu za prethodnu odluku Corte di cassazione (Kasacijski sud) napominje da se u skladu s presudom Corte costituzionale (Ustavni sud) br. 157 od 15. prosinca 1980. socijalna mirovina predviđena Zakonom br. 153 od 30. travnja 1969. prema talijanskom pravu dodjeljuje kao pomoć. Međutim, kao što ističe i sam Corte di cassazione (Kasacijski sud), ta činjenica sama po sebi nije dovoljna da se u skladu s pravom Zajednice to davanje isključi iz materijalnog područja primjene Uredbe br. 1408/71.
- 10 Kao što je Sud utvrdio u svojoj presudi od 6. srpnja 1978. u predmetu Gillard (predmet 9/78, Zb., str. 1661.), razlika između davanja koja su isključena iz područja primjene Uredbe br. 1408/71 i davanja koja su njime obuhvaćena temelji se ponajprije na sastavnim elementima svakog davanja, osobito njegovoj svrsi i uvjetima za njegovu dodjelu.
- 11 Kao prvo, valja napomenuti da iako zbog njegovih određenih značajki zakonodavstvo kao što je talijanski Zakon br. 153 od 30. travnja 1969. ima nešto zajedničko sa socijalnom pomoći, osobito ako se u obzir uzme činjenica da se tim zakonom loše imovinsko stanje utvrđuje kao osnovni kriterij primjene i da se ne propisuju nikakvi zahtjevi u pogledu razdoblja zaposlenja, članstva ili osiguranja, ono je ipak povezano sa socijalnom sigurnošću s obzirom na činjenicu da se, neovisno o tome što nije propisana pojedinačna ocjena, što je značajka pomoći, njime korisnicima dodjeljuje zakonski utvrđen status na temelju kojeg ostvaruju pravo na davanje slično davanjima za slučaj starosti iz članka 4. Uredbe br. 1408/71.
- 12 Kao drugo, valja navesti da s obzirom na široku definiciju korisnikâ, takvo zakonodavstvo zapravo ispunjava dvostruku svrhu jer se njime, prvo, jamči egzistencijalni minimum osobama koje se nalaze potpuno izvan sustava socijalne sigurnosti i, drugo, osigurava dodatni dohodak korisnicima nedovoljnih davanja socijalne sigurnosti.
- 13 U tim okolnostima valja priznati da je davanje kao što je socijalna mirovina predviđena člankom 26. talijanskog Zakona br. 153 od 30. travnja 1969., na temelju kojeg se, s prvo, korisnicima socijalne mirovine dodjeljuje zakonom utvrđeni status bez bilo kakve pojedinačne i diskrecijske ocjene njihovih osobnih potreba ili situacije i, drugo, korisnicima davanja socijalne sigurnosti može osigurati dodatni dohodak, u načelu obuhvaćeno područjem socijalne sigurnosti iz članka 51. Ugovora o EEZ-u i nije isključeno iz područja primjene Uredbe br. 1408/71 na temelju odredaba njezina članka 4. stavka 4.

Druga točka

- 14 Člankom 10. stavkom 1. prvim podstavkom Uredbe br. 1408/71 propisano je sljedeće:
- „1. Ako nije drukčije određeno ovom Uredbom, novčana davanja za slučaj invalidnosti, starosti ili za nadživjele osobe, mirovine za ozljede na radu ili profesionalne bolesti i

posmrtnе pripomoći, ostvarene na temelju zakonodavstva jedne ili više država članica, ne podliježu smanjenju, izmjeni, obustavi, ukidanju ili zapljeni zbog činjenice da korisnik boravi na državnom području druge države članice različitoj od one u kojoj se nalazi ustanova nadležna za plaćanje.”

15 Cilj je te odredbe potaknuti slobodu kretanja radnika i članova njihovih obitelji tako da ih se zaštiti od negativnih posljedica koje mogu proizići iz prijenosa boravišta iz jedne države članice u drugu. Stoga se tom odredbom nastoji osigurati da takve osobe zadrže svoje pravo na davanja, mirovine i doplatke koje ostvaruju na temelju zakonodavstva jedne ili više država članica ako borave na državnom području države članice različite od one u kojoj se nalazi ustanova nadležna za plaćanje.

16 Iz prethodno navedenoga proizlazi da se davanje kao što je ono predviđeno člankom 26. gore navedenog talijanskog zakona isplaćuje starijim državljanima u skladu s uvjetima i na temelju objektivnih kriterija utvrđenih tim zakonom kako bi im se osigurao egzistencijalni minimum. Takvo davanje stoga treba izjednačiti s davanjem za slučaj starosti u smislu članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe br. 1408/71. Shodno tome, ono pripada davanjima navedenima u članku 10. stavku 1. prvom podstavku Uredbe br. 1408/71. Budući da Uredba br. 1408/71 ne sadržava posebne odredbe o tom davanju, valja priznati da se odstupanje od klauzula o boravištu predviđeno člankom 10. stavkom 1. te uredbe primjenjuje na predmetno davanje.

17 S obzirom na prethodno navedeno, na pitanje koje je uputio Corte di cassazione (Kasacijski sud) valja odgovoriti kako slijedi:

1. Davanje kao što je socijalna mirovina predviđena člankom 26. talijanskog Zakona br. 153 od 30. travnja 1969., na temelju kojeg se, prvo, korisnicima dodjeljuje zakonom utvrđeni status bez bilo kakve pojedinačne i diskrečijske ocjene njihovih osobnih potreba ili situacije i, drugo, korisnicima davanja socijalne sigurnosti može osigurati dodatni dohodak, u načelu je obuhvaćeno područjem socijalne sigurnosti iz članka 51. Ugovora o EEZ-u i nije isključeno iz područja primjene Uredbe br. 1408/71 na temelju odredaba njezina članka 4. stavka 4.
2. Davanje kao što je ono predviđeno člankom 26. gore navedenog talijanskog zakona isplaćuje se starijim državljanima u skladu s uvjetima i na temelju objektivnih kriterija utvrđenih tim zakonom kako bi im se osigurao egzistencijalni minimum. Takvo davanje stoga treba izjednačiti s davanjem za slučaj starosti u smislu članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe br. 1408/71. Shodno tome, ono pripada davanjima navedenima u članku 10. stavku 1. prvom podstavku Uredbe br. 1408/71. Budući da Uredba br. 1408/71 ne sadržava posebne odredbe o tom davanju, valja priznati da se odstupanje od klauzula o boravištu predviđeno člankom 10. stavkom 1. te uredbe primjenjuje na predmetno davanje.

Troškovi

18 Troškovi talijanske vlade, vlade Ujedinjene Kraljevine i Komisije Europskih zajednica, koje su podnijele očitovanja Sudu, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima

značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je суду da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenoga,

SUD (treće vijeće),

odlučujući o pitanju koje mu je rješenjem od 14. siječnja 1982. uputio Corte di cassazione (Kasacijski sud), odlučuje:

1. **Davanje kao što je socijalna mirovina predviđena člankom 26. talijanskog Zakona br. 153 od 30. travnja 1969., na temelju kojeg se, prvo, korisnicima dodjeljuje zakonom utvrđeni status bez bilo kakve pojedinačne i diskrečijske ocjene njihovih osobnih potreba ili situacije i, drugo, korisnicima davanja socijalne sigurnosti može osigurati dodatni dohodak, u načelu je obuhvaćeno područjem socijalne sigurnosti iz članka 51. Ugovora o EEZ-u i nije isključeno iz područja primjene Uredbe br. 1408/71 na temelju odredaba njezina članka 4. stavka 4.**
2. **Davanje kao što je ono predviđeno člankom 26. gore navedenog talijanskog zakona isplaćuje se starijim državljanima u skladu s uvjetima i na temelju objektivnih kriterija utvrđenih tim zakonom kako bi im se osigurao egzistencijalni minimum. Takvo davanje stoga treba izjednačiti s davanjem za slučaj starosti u smislu članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe br. 1408/71. Shodno tome, ono pripada davanjima navedenima u članku 10. stavku 1. prvom podstavku Uredbe br. 1408/71. Budući da Uredba br. 1408/71 ne sadržava posebne odredbe o tom davanju, valja priznati da se odstupanje od klauzula o boravištu predviđeno člankom 10. stavkom 1. te uredbe primjenjuje na predmetno davanje.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 5. svibnja 1983.

[Potpisi]

* Jezik postupka: talijanski